

POROZUMIENIE DLA WSZYSTKICH DZIĘKI WSPARCIU SOLIDNYCH STRUKTUR

**Porozumienie
między burmistrzami**

dla zrównoważonej gospodarki
energetycznej na szczeblu lokalnym

www.eumayors.eu

Opublikowane przez Biuro Porozumienia między burmistrzami (Covenant of Mayors Office).
Zarządzane przez konsorcjum lokalnych i regionalnych władz,
kierowane przez ENERGIE-CITES, w którego skład wchodzi
CEMR, CLIMATE ALLIANCE, EUROCITIES, FEDARENE i PRACSIS.

Projekt graficzny: Diane Morel / www.dianemorel.com

Zdjęcia na pierwszej i ostatniej stronie: © Shutterstock

Pozostałe ilustracje zostały bezpośrednio dostarczone przez Struktury Wspierające.

Tłumaczenie z języka angielskiego na polski:

Pierwsza publikacja w języku angielskim pod tytułem „SUPPORTING STRUCTURES MAKE THE COVENANT A REALITY FOR ALL”.

Odpowiedzialność za polskie tłumaczenie spoczywa na Krajowej Agencji Poszanowania Energii S.A. Tłumaczenie publikacji zrealizowano w projekcie come2CoM finansowanym przez Komisję Europejską w ramach programu „Inteligentna Energia - Program dla Europy”.

Polskie wydanie **wydrukowała** firma mART Agencja Reklamowa.

Intelligent Energy Europe

PRZYKŁAD WIELOPOZIOMOWEGO ZARZĄDZANIA I WSPÓŁPRACY	4
POROZUMIENIE MIĘDZY BURMISTRZAMI - SZANSA DLA WSZYSTKICH	6
WSPOMAGANIE WSPÓŁPRACY INSTYTUCJONALNEJ I SPÓJNOŚCI TERYTORIALNEJ	8
PROMOCJA ZRÓWNOWAŻONEJ GOSPODARKI LOKALNEJ	10
MOBILIZACJA I DZIELENIE SIĘ ZASOBAMI	12
POTĘGA DZIAŁANIA W ZESPOLE	14

PRZYKŁAD WIELOPOZIOMOWEGO ZARZĄDZANIA I WSPÓŁPRACY

Dzięki inicjatywie **Porozumienia między burmistrzami** Komisja Europejska, we współpracy z samorządami, prowadzi walkę ze zmianami klimatycznymi. Sygnatariusze Porozumienia wykraczają poza cele wyznaczone przez Komisję Europejską, zobowiązując się do zmniejszenia emisji CO₂ na swoim terytorium o więcej niż 20% do roku 2020.

Dla setek gmin, które podjęły to zobowiązanie, najważniejsze jest wsparcie techniczne i finansowe, dostarczane przez Struktury Wspierające.

Struktury Wspierające służą pomocą Sygnatariuszom Porozumienia i są najważniejszym sprzymierzeńcem Biura Porozumienia między burmistrzami. Dlatego też, są one uznawane przez Komisję Europejską za głównego współautora jego sukcesu.

Regiony, prowincje, aglomeracje, jak również krajowe agencje energetyczne i stowarzyszenia władz lokalnych połączyły swoje siły, aby wspierać Porozumienie między burmistrzami.

Dodatkowo Struktury te zwiększają liczbę uczestników Porozumienia, aby Unia Europejska mogła sprostać celom dotyczącym klimatu i energetyki: **zmniejszenie do roku 2020 emisji CO₂ do poziomu niższego co najmniej o 20% niż ten z roku 1990.**

POROZUMIENIE MIĘDZY BURMISTRZAMI - SZANSA DLA WSZYSTKICH

Ponad połowa sygnatariuszy dołączyła do Porozumienia między burmistrzami poprzez Struktury Wspierające. Regiony, prowincje, jak również sieci i stowarzyszenia lokalnych samorządów zapewniają przepływ informacji i sprawiają, że inicjatywa ta dostępna jest również dla mniejszych gmin i miejscowości.

PROWINCJA HUELVA (HISZPANIA)

Setki hiszpańskich burmistrzów dołączają do Porozumienia

We wrześniu 2009 r. prowincja Huelva zorganizowała „Pierwszą Europejską Konferencję Promującą Lokalne Działania Na Rzecz Przeciwdziałania Zmianom Klimatu”. Spotkanie to było wielkim sukcesem zakończonym podpisaniem Porozumienia przez 193 hiszpańskich burmistrzów. Dodatkowo, Huelva, Andaluzja oraz cztery inne prowincje zostały Strukturami Wspierającymi.

PROWINCJA CHIETI (WŁOCHY)

Skuteczna kampania promocyjna!

W ramach przyjętych zobowiązań, jako Struktura Wspierająca, prowincja Chieti podjęła się zakrojonych na szeroką skalę działań promujących Porozumienie w swoim regionie, dzięki czemu wszyscy 104 burmistrzowie prowincji podpisali Porozumienie podczas ceremonii zorganizowanej w mieście Lanciano.

Przy technicznym wsparciu ze strony A.L.E.S.A. – Lokalnej Agencji Energetycznej w prowincji Chieti, miasta te intensywnie pracują nad przekroczeniem do 2020 r. ustalonej przez UE na 20% redukcji emisji CO₂.

REGION METROPOLII REN-NECKAR (NIEMCY)

Biznes wspiera działaczy lokalnych

Wraz z miastem Heidelberg, jednym z pierwszych sygnatariuszy Porozumienia, region metropolii Ren-Neckar zorganizował konferencję Porozumienia między burmistrzami. Z tej okazji, dwunastu niemieckich burmistrzów przyłączyło się do inicjatywy. Równoległe z prowadzeniem kampanii informacyjnej, władze regionu zamierzają sprawować pieczę nad nowymi sygnatariuszami. Ostatnio w regionie uruchomiono inkubator przedsiębiorczości wspierający efektywność energetyczną, w celu promowania partnerstwa publiczno-prywatnego w zakresie zrównoważonego zużycia energii. W przygotowaniu są projekty takie jak: miejskie systemy ciepłownicze oparte na geotermii, zeroemisyjne budynki oraz Kongres Ochrony Klimatu.

Mobilizowanie i angażowanie mieszkańców oraz innych lokalnych interesariuszy ma decydujące znaczenie dla dużych i małych miast, które pragną osiągnąć przyjęte przez siebie założenia. Sygnatariusze Porozumienia, współpracując blisko ze Strukturami Wspierającymi, zobowiązują się do zorganizowania Regionalnych Dni Energii, w celu zwiększenia świadomości oraz zachęcenia mieszkańców i innych interesariuszy do aktywnego udziału w inicjatywie.

PROWINCJA ALMERIA (HISZPANIA)

Europejski Tydzień Zrównoważonej Energii cieszył się ogromnym zainteresowaniem

W prowincji Almeria wiele miast przyłączyło się do Porozumienia między burmistrzami. Aby promować tę inicjatywę, prowincja postanowiła zwrócić się bezpośrednio do swoich mieszkańców. Podczas Europejskiego Tygodnia Zrównoważonej Energii prowincja Almeria wraz z biurem technicznym ds. przeciwdziałania zmianom klimatu pomagały miastom w organizowaniu konferencji, warsztatów

i spotkań mających na celu zapoznanie nie tylko mieszkańców, ale i innych interesariuszy z tematyką efektywności energetycznej oraz odnawialnych źródeł energii.

WSPOMAGANIE WSPÓŁPRACY INSTYTUCJONALNEJ I SPÓJNOŚCI REGIONALNEJ

Poprzez łączenie celów Porozumienia między burmistrzami z celami lokalnych polityk i priorytetów, oraz mobilizowanie najważniejszych podmiotów na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym, Struktury Wspierające wzmacniają współpracę pomiędzy instytucjami oraz przyspieszają rozwój regionów. Angażowanie się lokalnych władz w działalność Struktur Wspierających promuje nowy, bardziej efektywny model zarządzania, oparty na zaspokajaniu oddolnych potrzeb, aktywnym udziale interesariuszy oraz ścisłej współpracy pomiędzy różnymi poziomami administracji.

RENNES-MÉTROPOLE (FRANCJA)

Współdziałanie potęguje efekt

Rennes-Métropole to metropolia składająca się z 37 miast. Została pierwszą Strukturą Wspierającą we Francji. Oferuje lokalnym samorządom bezpośrednią pomoc w tworzeniu i realizacji planów SEAP.

Dodatkowo, Rennes-Métropole organizuje grupy robocze związane z różnymi zagadnieniami, takimi jak: budynki mieszkalne, budynki publiczne, oświetlenie czy transport.

REGION ZEALAND (DANIA)

Biznes wspiera lokalnych działaczy

Region Zealand wraz z 17 miastami leżącymi w jego granicach ustalił, w przyjętej dla swojego terytorium strategii klimatycznej, docelową wartość redukcji emisji CO₂ do roku 2020 na 20% - ustanawiając jednocześnie podstawę do współpracy w ramach Porozumienia. Dlatego też, region Zealand, wraz z Regionalną Radą Samorządów reprezentującą 17 miast, stał się Strukturą Wspierającą. Współpraca ta ma istotne znaczenie dla wdrażania inicjatyw, które sprawią, że obszar ten, wraz z jego 800 tysiącami mieszkańców zrealizuje cele przyjętej polityki klimatycznej.

PROWINCJA ANDALUZJA (HISZPANIA)

Administracja publiczna współdziała w ramach Porozumienia między burmistrzami

Region Andaluzji wraz z ośmioma prowincjami oraz Federacją Andaluzyjskich Miast i Prowincji (FAMP) utworzył wspólny komitet, w celu zachęcenia miast do przyłączenia się do tej wyjątkowej inicjatywy.

Każdy z partnerów odgrywa swoistą rolę określoną przez protokół podpisany przez każdą ze stron.

Andaluzja, która jako pierwsza w Europie stała się Strukturą Wspierającą, koordynuje działania całej prowincji. Zakończyła już inwentaryzację emisji dla każdego miasta i planuje współfinansować ich plany SEAP. W sumie osiem prowincji, które pełnią funkcję Struktur Wspierających, promuje Porozumienie, udzielając wsparcia technicznego i finansowego przy opracowaniu planów SEAP, jak również pomagając w organizowaniu imprez publicznych. FAMP promuje Porozumienie wśród setek swoich członków. Tak ścisła, wielopoziomowa współpraca odnosi skutek. Wielu andaluzyjskich burmistrzów przyłączyło się już do Porozumienia, co umożliwiło im wspólne planowanie inwestycji i wnioskowanie o dofinansowanie.

AGENCJA NL (HOLANDIA)

Specyficzne narzędzia monitorowania dla gmin

Agencja NL (dawniej znana jako SENTERNOVEM) to krajowa agencja energetyczna działająca przy holenderskim ministerstwie ds. gospodarki. Przez ponad 15 lat, w ramach promowania innowacji oraz zrównoważonego rozwoju we współpracy z różnymi ministerstwami, opracowuje ona długoterminowe plany energetyczne i klimatyczne dla samorządów. W Holandii wszystkie prowincje oraz ponad 80% miast realizuje już opracowaną przez siebie politykę klimatyczną. Działania te opierają się na Porozumieniu Klimatycznym zawartym pomiędzy miastami i prowincjami a kilkoma ministerstwami. Dzięki temu porozumieniu oraz kilku innym inicjatywom, miasta należące do Porozumienia między burmistrzami mogą starać się o dotacje na realizację zaplanowanych działań.

Inwestując i mobilizując środki finansowe, Struktury Wspierające pomagają realizować lokalny potencjał zrównoważonego, niskoemisyjnego rozwoju oraz wzrostu zatrudnienia. Struktury Wspierające są beneficjentami funduszy strukturalnych oraz innych funduszy lokalnych i krajowych. Dlatego też, regiony i prowincje otrzymując status Struktury Wspierającej, mogą ustalać właściwe priorytety i stać się bodźcem dla rozwoju inwestycji w zrównoważoną energetykę.

PROWINCJA BARCELONA (HISZPANIA)

Współpraca pomiędzy instytucjami się opłaca

Miasto Barcelona zastosowało specyficzną metodologię i sfinansowało stworzenie planów SEAP w miastach należących do tej prowincji. Umowa podpisana przez prowincję z każdym sygnatariuszem Porozumienia określa współpracę pomiędzy stronami. Ścisła współpraca się opłaca. Unaocznia to pierwsza pomoc techniczna zaoferowana przez program ELENA dla projektu zaproponowanego wraz z sygnatariuszami przez prowincję Barcelona. Wart 500 milionów euro program inwestycyjny przeznaczony jest na przebudowę budynków publicznych, instalację paneli

fotowoltaicznych oraz modernizację systemów oświetlenia. Biorąc pod uwagę fakt, że władze samorządowe dysponują ograniczoną możliwością inwestowania, program zostanie wprowadzony w życie poprzez partnerstwo publiczno-prywatne, jak na przykład wynajem dachów budynków publicznych prywatnym inwestorom.

REGION PIEDMONT (WŁOCHY)

„Zielone” wykorzystanie środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

Piedmont był pierwszym włoskim regionem, który został oficjalną Strukturą Wspierającą. Uznał on politykę energetyczną oraz klimatyczną za strategiczny priorytet dla osiągnięcia celów

pakiety „3x20”. Cele takie osiągnąć można tylko poprzez szeroki wachlarz działań, włączając w to odpowiednie kroki legislacyjne, ekonomiczne, finansowe i informacyjne.

Środki Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 wynoszą ponad miliard euro, z czego około 270 milionów ma być przeznaczonych na poprawę efektywności energetycznej. Dofinansowanie obejmuje wprowadzenie wielu narzędzi promujących wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz poprawę efektywności energetycznej. Konkretnie przykłady obejmują aktywizację władz publicznych, wliczając sygnatariuszy Porozumienia, zainteresowanych zredukowaniem zużycia energii w budynkach publicznych oraz poprawę efektywności energetycznej w budownictwie socjalnym, jak również racjonalizację zużycia energii w systemach produkcyjnych oraz wspieranie działań małych i średnich przedsiębiorstw na rzecz wprowadzania innowacyjnych technologii.

PROWINCJA RZYM (WŁOCHY)

Dotacje na efektywność energetyczną

Prowincja Rzym została Strukturą Wspierającą w 2009 r. Przyjęła wtedy poprawę efektywności energetycznej za priorytet i ustaliła na nią dotacje.

Oprócz promowania inicjatywy wśród samorządów, administracja prowincji zobowiązała się

również do zapewnienia dofinansowania tym miastom, które dostarczą plany SEAP.

Program ten zakończył się pozytywnym wynikiem finansowym. Przy udziale kwoty 1,9 miliona euro w 2009 r. sfinansowano ponad 39 projektów w miastach. Przy współczynniku współfinansowania 20 do 80%, program okazał się ostatecznie inwestycją wartą 7,8 miliona euro. Natomiast szacunkowa wartość redukcji emisji CO₂ wyniosła 900 ton.

Sygnatariuszom Porozumienia, szczególnie mniejszym gminom, brakuje często zarówno zasobów ludzkich jak i finansowych, a także odpowiednich ekspertyz technicznych umożliwiających zrealizowanie założonych celów. Przeprowadzenie inwentaryzacji emisji bazowej lub opracowanie planu SEAP wymaga znacznych nakładów finansowych, które trzeba pozyskać często ze źródła zewnętrznego. W takiej sytuacji przydaje się pomoc regionu, który pełni rolę Struktury Wspierającej.

PROWINCJA GENUA (WŁOCHY)

Inwentaryzacja emisji bazowej w prowincji

Oprócz samej Genui, wszystkie miasta tej prowincji mają mniej niż 30 000 mieszkańców. Małe gminy nie dysponują przeważnie wystarczającymi zasobami ludzkimi do realizacji celów Porozumienia i potrzebują wsparcia technicznego. Aby ułatwić im zadanie, władze prowincji, które są Strukturą Wspierającą, opracowały metodologię opartą na wytycznych IPCC i zgodną z UNI ISO 14064, do szacowania emisji gazów cieplarnianych. Obecnie wszyscy z 67 sygnatariuszy prowincji mogą ją stosować.

PÓŁNOCNO-WSCHODNIA ANGLIA (WIELKA BRYTANIA)

Wyjątkowy region w Anglii

Północno-Wschodnia Anglia to jedyny region w Europie, w którym wszystkie samorządy należą do Porozumienia między burmistrzami, demonstrując jednomyślnie swoje zaangażowanie w pro-

promowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz przeciwdziałanie zmianom klimatycznym.

Stowarzyszenie Rad Miejskich Północno-Wschodniej Anglii (ANEC) wspiera ideę, zachęcając 12 lokalnych samorządów do działania oraz wspierając je podczas przygotowywania planów SEAP, jak również powołując Grupę Wsparcia dla Porozumienia między burmistrzami. ANEC, pełniąc rolę Struktury Wspierającej, współpracowało z Północno-Wschodnim Partnerstwem na rzecz Klimatu oraz organizacją Energy Saving Trust w zakresie szkoleń dla ekspertów lokalnych władz.

Samorządy wspierane przez ANEC podejmują działania mające na celu rozszerzenie obszarów wzajemnej współpracy i wypełnienie podjętych zobowiązań.

POTĘGA DZIAŁANIA W ZESPOLE, DZIELENIA SIĘ SPRAWDZONYMI PRAKTYKAMI I METODOLOGIĄ

WŁADZE MIEJSKIE NA RZECZ KLIMATU (SZWECJA)

Dzielenie się wiedzą to najbardziej efektywna droga do celu

Od kiedy Stowarzyszenie zdecydowało się wspierać tę inicjatywę, ponad połowa Władz Miejskich na rzecz Klimatu przyłączyła się do Porozumienia między burmistrzami. Stowarzyszenie nie tylko promowało inicjatywę wśród szwedzkich władz miejskich lecz również ułatwiało wymianę doświadczeń pomiędzy miastami. Poprzez regularnie organizowane grupy robocze samorządy dzieliły się wiedzą i rozwijały narzędzia do opracowywania planów SEAP oraz inwentaryzacji emisji bazowej, jako źródło inspiracji dla innych miast.

MIĘDZYSTRUKTURALNA WSPÓŁPRACA

Rozbudowywanie zasobów: „Lokalna Polityka Zmian Klimatu”

Nowy projekt, współfinansowany przez niemieckie ministerstwo ds. środowiska, umożliwi dwóm Strukturom Wspierającym wymianę doświadczenia przy opracowywaniu SEAP. Sojusz Klimatyczny oraz ukraińskie Stowarzyszenie Efektywnych Energetycznie Miast połączyły siły, aby dostosować kilka metod używanych przez członków Sojuszu Klimatycznego, takie jak ECO Region i CLIMATE COMPASS, do warunków ukraińskich. Oferują również warsztaty na temat rozwijania zasobów w regionach i szkolenia dla ukraińskich samorządów.

Ważnym elementem tej inicjatywy było nawiązanie współpracy pomiędzy ukraińskimi a niemieckimi sygnatariuszami. Podczas warsztatów, wizyt o charakterze naukowym oraz staży możliwe było podzielenie się wiedzą oraz doświadczeniem. Działania te mają kształtować krajową politykę długoterminowo i poprawiać strukturę legislacyjną samorządów.

STOWARZYSZENIE LOKALNYCH RAD MIEJSKICH MALTY

Cała wyspa przyłącza się do Porozumienia!

Wiele samorządów Malty podpisało Porozumienie dzięki współpracy i wzajemnemu wsparciu. Stowarzyszenie Lokalnych Rad Miejskich (LCA) Malty było przychylne tej inicjatywie od samego początku – od 2009 r.

LCA podejmuje coraz więcej działań promocyjnych, tworząc odpowiednią zakładkę na swojej stronie internetowej oraz organizując szereg spotkań burmistrzów, wice-burmistrzów oraz ekspertów. Efektem tego ma być przystąpienie wszystkich gmin Malty do Porozumienia.

STRUKTURY WSPIERAJĄCE – KIM SĄ?

„Struktury Wspierające” to administracja publiczna, organy lokalne i regionalne (np. regiony, prowincje i aglomeracje) będące w stanie zapewnić na swoim obszarze koordynację działań, opracować strategiczne wytyczne, zapewnić wsparcie finansowe i techniczne dla sygnatariuszy Porozumienia.

Ponieważ stowarzyszenia lokalnych i regionalnych władz pełnią ważną rolę w szerzeniu wiedzy na temat zrównoważonej energetyki, również zapraszane są do pełnienia roli Struktur Wspierających.

Aby uzyskać więcej informacji lub zostać Strukturą Wspierającą, należy skontaktować się z: support@eumayors.eu

**Porozumienie
między burmistrzami**

dla zrównoważonej gospodarki
energetycznej na szczeblu lokalnym

www.eumayors.eu